

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงนั้นผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมจากหนังสือวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกได้ดังนี้

1. ประวัติของงานอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ปรัชญาของการให้คำปรึกษา
3. ความหมายของการให้คำปรึกษา และจุดมุ่งหมายของการจัดให้มีระบบการให้คำปรึกษา
4. การให้คำปรึกษาแบบต่าง ๆ
5. องค์ประกอบที่สำคัญของการให้คำปรึกษา
6. องค์ประกอบภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ที่ปรึกษา
8. เทคนิคของการวิจัยแบบ เชลล์ฟาย
9. งานวิจัยที่ใช้ในการวิจัยแบบ เชลล์ฟาย

ประวัติของงานอาจารย์ที่ปรึกษา

ในสหรัฐอเมริการะหว่างปี ค.ศ. 1640-1860 นักการศึกษาได้คำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ ระเบียบวินัย และสวัสดิการทั่ว ๆ ไปของนักศึกษาว่ามีความสำคัญเท่ากับสภาพการ เรียนการสอนในห้องเรียน จึงได้เริ่มมีการจัดงานบริการ นักศึกษาขึ้นโดยมีการกำหนดขอบข่ายงานบริการนักศึกษาก่อนหน้านี้ คือมีการจัดให้มี การให้คำปรึกษาในโปรแกรมการแนะแนว มีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของ นักศึกษาเพื่อสะดวกในการติดต่อ บริการช่วยเหลือนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเล็กน้อยใน คำนการศึกษา ช่วยให้ให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง

และช่วยเหลือนักศึกษาในการให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพ งานบริการช่วยเหลือ นักศึกษาได้มีกรณีปัญหากรณีในขณะต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาด้วย นอกจากนี้ยังมีการบริการด้านสุขภาพอนามัย ด้านโภชนาการ บริการด้านการเงิน บริการแนะนำการจัดกิจกรรมนักศึกษาตามความสนใจ และบริการจัดหางานในภาค ฤดูร้อนด้วย

จะเห็นได้ว่างานบริการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการศึกษา ด้านการให้ คำแนะนำปัญหาส่วนตัว ตลอดจนการให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพนี้ เป็นงานที่สำคัญ และจำเป็นในการสรรหาบุคลากร เข้ามาทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ (Blaesser Willard W., Crookston B Burns 1960: 1415-1417)

ทั้งนี้งานอาจารย์ที่ปรึกษาจึงได้มีการปฏิบัติกันตั้งแตปี ค.ศ. 1910 โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยคาร์เนกี ได้มีการก่อตั้งกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา (Student Advisers) กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาเหล่านี้ได้ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาในความรับผิดชอบ ของตนในด้านการดำเนินชีวิตและการศึกษา ความสนใจและอุดมคติของนักศึกษา อาจารย์ ที่ปรึกษาและนักศึกษา ได้มีความสัมพันธ์กัน เหมือนกัน เป็นเพื่อนสนิทที่นักศึกษาสามารถ ที่จะให้ความไว้วางใจได้ อาจารย์ที่ปรึกษาจะพบอย่างสม่ำเสมอตามกำหนดเวลาคือ จะพบนักศึกษาทุก 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ตอนปลายเทอมแรกและเทอมที่ 2 ของปีที่ 2 เพื่อให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการเลือกวิชาเรียนสำหรับเทอมต่อไป จะเห็นได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษามีลักษณะที่สนิทสนมเป็นกันเอง นักศึกษา จะไปขอรับคำปรึกษาแนะนำอยู่เสมอ ๆ

ต่อมาสถาบันการศึกษาหลายแห่งก็ได้จัดให้มีการให้บริการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีอาจารย์ทางวิชาการที่มีความสามารถไม่เพียงพอที่จะช่วยให้งานการให้คำปรึกษานี้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจ ให้ความอบอุ่นและเป็นกันเองกับนักศึกษาแต่ละคน นอกเวลาเรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของหมวดวิชา แผนการเรียน จำนวนหน่วยกิต

ให้นักศึกษาจะต้องเรียนให้ครบ นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องทำหน้าที่สอนเติมเวลา และจะต้องมีความสามารถในการแปลความหมายข้อยุติบางอย่างเกี่ยวกับตัวนักศึกษาซึ่งจะได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษา การให้ความเอาใจใส่นักศึกษาในด้านการเงิน สุขภาพ นิสัยและทัศนคติของนักศึกษา การสร้างสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาไม่ใช่การแก้ปัญหาโดยการให้คำปรึกษาเท่านั้น แต่เป็นการช่วยให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงปัญหานั้น ๆ เข้าใจถึงข้อยุ่งยากต่าง ๆ เข้าใจถึงข้อเท็จจริง และเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันไม่ใช่การบอกคำตอบในการแก้ปัญหาให้นักศึกษาเป็นการนำนักศึกษาไปในทิศทางที่เหมาะสมเพื่อให้สำเร็จการศึกษาด้วยดี เมื่อสถาบันการศึกษาเห็นว่าการจัดการให้คำปรึกษาแนะนำไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นในศตวรรษที่ 19 จึงได้เริ่มเปลี่ยนรูปจากความสัมพันธ์แบบเคร่งครัดไม่เป็นกันเองกลายมาเป็นการให้ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดและอบอุ่นเป็นกันเองกับนักศึกษา มีการบริการให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ (Hopskins 1926: 25; Marverick 1926: 21 และ Pierson 1952: 155)

ปรัชญาของการให้คำปรึกษา ✓

ภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษา จะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของปรัชญาที่ได้กำหนดทิศทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สำหรับปรัชญาในการปฏิบัติภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ

การให้คำปรึกษาเป็นการให้ข้อมูลและคำแนะนำเพื่อให้บัณฑิตแต่ละคนได้เข้าใจกระบวนการศึกษา เข้าใจตนเอง เข้าใจชีวิตและสังคมในมหาวิทยาลัย อันจะเป็นพื้นฐานความสามารถในการตัดสินใจของตนเองสืบต่อไป (สุมน ธรรมวิวัฒน์ 2518: 120-121)

ความหมายของการให้คำปรึกษา ✓

คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good 1954) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาว่า เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการในปัญหาต่าง

การศึกษา อาชีพ และส่วนตัว ซึ่งมีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนแสวงหา
ช่องทางในการแก้ปัญหา ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการให้ความช่วยเหลือและ
พยายามช่วยให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

ความหมายของการให้คำปรึกษาอีกแง่มุมหนึ่งซึ่งมีลักษณะทางจิตวิทยามากขึ้น
คือ การให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการของสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับ
บริการในสถานที่ซึ่งเป็นส่วนตัวโดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการให้เปลี่ยน
พฤติกรรมไปสู่ทางที่พึงปรารถนา เอช บี เพพินสกี และ พี เพพินสกี (H. B
Pepinsky and P. Pepinsky 1954)

แพทเทอร์สัน (Patterson 1973) ได้ให้คำจำกัดความของการให้
คำปรึกษาว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้รับบริการ
ให้เข้าใจและยอมรับตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นที่เห็นว่า ด้านความสามารถ ความอดน็ด
ความสนใจ ตลอดจนให้ตระหนักถึงความต้องการของตนเองและช่วยให้ผู้รับบริการ
ได้ดำเนินการตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ได้พัฒนาตนเองถึงขีดสุด

กล่าวโดยสรุป การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการของสัมพันธ์ภาพระหว่าง
ผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับบริการซึ่งต้องการความช่วยเหลือเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจ
ตนเองเพิ่มขึ้น ปรับปรุงทักษะในการตัดสินใจและทักษะในการแก้ปัญหา ตลอดจน
ปรับปรุงความสามารถในการที่จะทำให้ตนเองพัฒนาขึ้น

จุดมุ่งหมายของการจัดให้มีระบบให้คำปรึกษา

ระบบให้คำปรึกษาเกิดขึ้นจากความเชื่อทางการศึกษาที่ว่า "ในการให้
การศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม ผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่กระบวนการศึกษา
จะต้องนึกถึง" เมื่อนิสิตนักศึกษาเข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษา
จะต้องเปลี่ยนแปลงและปรับตัวเองให้ทันกับความใหม่ ความยุ่งยากซับซ้อนและปัญหาต่างๆ
ดังนั้นนิสิตนักศึกษาจึงต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ฉะนั้นระบบการให้คำปรึกษา
จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ให้คำแนะนำทางวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร ลักษณะรายวิชา วิธีการเลือกวิชา การลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียนและการวัดผล ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถศึกษาได้ตรงกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของคน
2. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องราวของระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้แก่นักศึกษา
3. ให้นักศึกษามีบุคคลที่เป็นที่พึ่งพิงทั้งปัญหา และช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาทั้งที่เป็นปัญหาทางการเรียน และปัญหาส่วนตัวได้
4. สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ต่อกันระหว่างสถาบันกับนักศึกษา อาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษาด้วยกันเอง (สุนทร อมรวิวัฒน์ 2518: 120-121)

✓ การให้คำปรึกษาแบบต่าง ๆ การให้คำปรึกษามีหลายวิธี วิธีหลัก ๆ มีอยู่ 4 วิธี ได้แก่

1. วิธีให้คำปรึกษาแบบนำทาง (Directive Method) วิธีการนี้ ผู้ให้คำปรึกษาเป็นศูนย์กลางหรือการให้คำปรึกษาโดยวิเคราะห์บุคคลลักษณะและองค์ประกอบต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษา
2. วิธีให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง (Non-Direct Method) วิธีการนี้ ยึดผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางเป็นวิธีการที่มีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา สนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาพูดและระบายความรู้สึก พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับผู้ให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษาแบบนี้เรียกอีกแบบหนึ่งว่า การให้คำปรึกษาแบบรอเจอ
3. วิธีให้คำปรึกษาแบบเลือกใช้วิธีต่าง ๆ (Elective Method) การให้คำปรึกษาแบบนี้คือ การเลือกวิธีการหลาย ๆ วิธีมาใช้ ผู้นำแนวคิดนี้คือ เฟรดเดอริก ซี ทอร์น (Frederick C. Thorne) ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดี และจะต้องรู้วิธีการต่าง ๆ ที่พอที่จะเลือกมาใช้ได้เหมาะสม

4. วิธีให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavior Method)

ผู้นำแนวคิดนี้คือ จอห์น ดี. ครัมเบลท์ (John D. Krumboltz) และคาร์ล อี. เธอริน (Carl E. Thoresen) กระบวนการให้คำปรึกษาคือพยายามให้ ผู้รับคำปรึกษา เปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อเป็นการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง ผู้ให้คำปรึกษา จะใช้หลักการเรียนรู้ เป็นวิธีการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาปรับพฤติกรรม เช่น การให้แรงเสริมต่อ พฤติกรรมที่ต้องการสนับสนุน (พรชูลี อชาวอำรุง 2525: 46, อ้างถึงใน วชิร ทรัพย์มี 2520)

✓ องค์ประกอบที่สำคัญของการให้คำปรึกษา สุมณ อมรวิวัฒน์ (2518: 120-121) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์ในการให้คำปรึกษาซึ่งได้ แก่สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทักษะของผู้ให้คำปรึกษาและทักษะของผู้ให้คำปรึกษาไว้ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ห้องหรือสถานที่ที่ใช้ในการให้คำปรึกษา ควรเป็นส่วนส่วนตัว มีบรรยากาศเป็นกันเอง เงียบ มีความเป็นส่วนตัวที่ผู้มาขอคำปรึกษา มีใจว่าเรื่องที่เล่าจะเก็บความลับได้

2. ทัศนคติของผู้ให้คำปรึกษา ทัศนคติที่เอื้อต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพได้แก่ การยอมรับ การยอมรับจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความนับถือ เห็นคุณค่า ของบุคคลแต่ละคน ผู้ที่มีทัศนคติในการยอมรับผู้อื่นจะมีท่าทีการแสดงออกที่แสดงถึงความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ไม่ใช่การควบคุมบังคับ สามารถสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเองได้

การเข้าใจ ผู้ที่มีความพร้อมที่จะเข้าใจผู้อื่น หมายถึงผู้ที่มีความสามารถ ที่จะจับจุด มองเห็นความหมายที่ผู้อื่นแสดงออกอย่างแจ่มชัด

ความจริงใจ ผู้ให้คำปรึกษามีทัศนคติที่จะไม่แสวงแสวง บิดบังความรู้สึกนึกคิด ของตนเอง ยอมรับผู้อื่นด้วยความจริงใจ

3. ทักษะของผู้ให้คำปรึกษา ทักษะเหล่านี้เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการยอมรับ การเข้าใจ และความจริงใจต่อนิสิตผู้มาขอคำปรึกษา ทักษะที่สำคัญได้แก่

ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์นี้เกิดขึ้นได้จากการให้ความสนใจ และการยอมรับผู้มาขอคำปรึกษา สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความเป็นกันเอง มีความไว้วางใจ เชื่อใจ ความจริงใจ ความเข้าใจ ความสนใจ และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ทักษะในการมีความรู้สึกร่วม สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา สามารถที่จะรู้สึกและบรรยายถึงความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นได้

ทักษะในการแสดงความใส่ใจ เอาใจใส่ สนใจ ความสามารถที่อาศัยทักษะในการฟังและการสังเกต

นอกจากนี้ สุมณ ธรรมวิวัฒน์ (2518: 121-122) ยังได้กล่าวถึงงานด้านการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาไม่ใช่งานที่อาจารย์จะกระทำไปได้ตามสามัญสำนึก หากต้องมีหลักการและศึอบในการปฏิบัติงาน หลักการให้คำปรึกษามีรายละเอียดมาก อาจารย์ที่ปรึกษา ควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ประสบการณ์ จะช่วยให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้เรียนรู้ศึอบของการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้ดีขึ้น

× องค์ประกอบภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

ภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะให้ถูกต้อง เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หน้าที่และภารกิจความรับผิดชอบ การจัดและการดำเนินงาน ตลอดจนคำนึงถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนางานด้านอาจารย์ที่ปรึกษา และการประเมินผล ซึ่งจะกล่าวเป็นลำดับดังนี้

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความสัมพันธ์กับภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษามีอย่างไร ก็จะต้องจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณลักษณะ เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจนั้นได้เป็นอย่างดี

ในการสัมมนาผู้บริหารกิจการนักศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย 2522) ที่ประชุมได้สรุปคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็น

ผู้ที่กล้าเผชิญปัญหาเฉพาะหน้าและแก้ปัญหาให้ทันเวลาที่ มีความสุขุมรอบคอบ ละเอียด
 อ่อน มีจิตวิทยาสูง มีวิธีปฏิบัติด้วยความยืดหยุ่นและพยายามหาทางออกให้นักศึกษา
 อย่างเหมาะสม

มุลเลอร์ (Mueller 1961: 210) ก็ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ
 ของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า ควรจะเป็นคนที่สนใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ ทันต่อ
 เหตุการณ์ ชยันต์แข็ง และมีความเอาใจใส่ในหน้าที่เป็นอย่างดี นอกจากนี้ควร
 จะเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวาง มีความเข้าใจในด้านวิชาการ ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับ
 แหล่งบริการต่าง ๆ ที่จะสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือให้กับนักศึกษา เพื่อจะได้แนะนำ
 นำนักศึกษาไปสู่ช่องทาง

ทางค่านิยมการฝึกหัดครู ได้กำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา
 ไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเป็นอาจารย์ประจำสถาบัน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
 และมีประสบการณ์ด้านวิชาการ หลักสูตรและกิจการของสถาบัน เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์
 มีความเสียสละ ยินดีช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนยึดมั่นในจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา
 กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพของนักศึกษา โดยจะไม่กระทำการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิด
 ให้เกิดผลเสียหายแก่นักศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ช่วยรักษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ
 เรื่องส่วนตัวของนักศึกษาไว้เป็นความลับ ในกรณีที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องการปรึกษ
 ากับเพื่อนร่วมงาน พยายามจนสุดความสามารถ มีปัญหาใดเกินความสามารถต้องแนะนำ
 นักศึกษาไปรับบริการจากบุคคลากรอื่น เช่น อาจารย์แนะแนว แพทย์ จิตแพทย์ และ
 นักกฎหมาย ไม่วิพากษ์วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันใดให้นักศึกษาฟังในทางก่อให้เกิดความเสื่อม
 เสีย หรือความแตกร้างแก่บุคคลหรือสถาบันนั้น ๆ ยึดมั่นในคุณธรรม ศีลธรรม ประพฤติ
 ตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความศรัทธา เชื่อถือ (คณะกรรมการ
 ศึกษาแห่งชาติ 2522: 9)

✓ หน้าที่และภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

ฮอปส์กินส์ (Hopkins 1926: 25-28); วิลเลียมสัน (William-
 son 1961: 29); มุลเลอร์ (Mueller 1961: 210); อเชลรอด

(Axelred 1973: 150-151); เดรสเซล (Dressel 1974: 57) และ
 สุมณ ธรรมวิวัฒน์ 2518: 119

ได้กล่าวถึงหน้าที่และภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า เมื่อ
 อาจารย์ที่ปรึกษาเริ่มรับนิสิตนักศึกษาเข้ามาอยู่ในความดูแลแล้ว งานอันดับแรกที่จะ
 ต้องช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาคือการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ซึ่งได้แก่

1. การเลือกสายวิชาเรียนและการลงทะเบียนเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาจะ
 ต้องอธิบายลักษณะของหลักสูตร ปีกการอ่านเลขรหัสวิชา อ่านลักษณะรายวิชาและ
 แนะนำวิธีการกรอกบัตรลงทะเบียน มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาหลายประการ เช่น นิสิต
 นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกที่ตนไม่ถนัด ไม่เข้าใจวิธีการลงทะเบียนไม่เข้าใจวิธี
 ชำระเงินค่าหน่วยกิตและอื่น ๆ

2. การเพิ่มและถอนทะเบียนเรียนในรายวิชาต่าง ๆ เมื่อนิสิตนักศึกษา
 เรียนไปได้สักระยะหนึ่ง นิสิตนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องได้แลกเปลี่ยนความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในแต่ละรายวิชาเพื่อปรับให้เหมาะสมกับความสามารถและ
 ความถนัด อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการขอเพิ่มและ
 ถอนรายวิชา ตรวจสอบลักษณะรายวิชาตามเหตุผลและการตัดสินใจของนิสิตนักศึกษา
 ให้แน่นอนเสียก่อนลงนามรับรอง

3. การวัดผลในแบบหน่วยกิต การจัดหลักสูตรในแบบหน่วยกิตนั้น รายวิชา
 ทุกวิชามีความสำคัญเท่าเทียมกันหมด จะต่างกันก็แต่จำนวนหน่วยกิตเท่านั้น ฉะนั้นถ้า
 สอนไม่ได้ในรายวิชาใดจะเอาคะแนนในรายวิชาอื่นมารวมช่วยเหลือหรือทดแทนไม่ได้
 ต้องเรียนซ้ำวิชานั้นจนผ่านถ้าเป็นวิชาบังคับ หรือตัดวิชานั้นทิ้งไปถ้าเป็นวิชาเลือก
 อาจารย์ที่ปรึกษาต้องแนะนำนิสิตนักศึกษาให้เอาใจใส่การเรียนทุกวิชา และคำนึงอยู่
 เสมอว่า การวัดผลในแต่ละรายวิชาอาจมีขึ้นได้เสมอ มิใช่การสอยประจำภาคเท่านั้น
 นอกจากนั้รหัสและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการวัดผล เป็นสิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต
 นักศึกษาต้องเข้าใจและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

4. วิธีเรียนและการแก้ปัญหาการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาควรแนะนำ
 วิธีการเรียนการค้นคว้า การจัดเวลาเรียนให้นิสิตนักศึกษาได้ทราบดีตั้งแต่ต้น และหมั่น

สอบถามปัญหาการ เรียนของนิสิตนักศึกษาอยู่ เสมอพร้อมทั้งให้คำแนะนำตามสภาพที่เป็นจริงและถูกต้องในปัจจุบัน โดยไม่นำเอามาตรฐานการเรียนของตัวอาจารย์ที่ปรึกษาเองในอดีตมาเป็นหลักใหญ่ในการแนะนำนิสิตนักศึกษา

การที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะปฏิบัติภารกิจดังกล่าวได้นั้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะช่วยนิสิตนักศึกษาในสิ่งที่นิสิตนักศึกษาต้องการตลอดจนสร้างสัมพันธ์ภาพในการให้คำปรึกษาทางวิชาการโดยช่วยให้ นิสิต นักศึกษาเข้าใจปัญหา เข้าใจข้อเท็จจริง และมีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษาจะเห็นได้ว่าการเอาใจใส่งานด้านวิชาการและปัญหาการเรียนของนิสิตนักศึกษานั้นจะเป็นการนำนิสิตนักศึกษาไปในทิศทางที่เหมาะสมเพื่อให้สำเร็จการศึกษาด้วยดี

นอกจากนี้อาจารย์ที่สอนในสถาบันอุดมศึกษาบางคนมีความคิดเห็นว่า การที่นิสิตนักศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จในการ เรียนที่ประกอบด้วยความรู้และคุณธรรมนั้น นอกจากจะต้องส่งเสริมนักศึกษาทางด้านกรเรียนและสติปัญญาแล้ว ยังจะต้องส่งเสริมทางด้านอื่น ๆ อีกเช่นด้านกรปรับตัว ด้านสภาพแวดล้อม รวมทั้งการให้ความรู้เรื่องความประพฤติด้วย ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงควรให้ความช่วยเหลือแนะนำนิสิตนักศึกษาในด้านส่วนตัวและเรื่องเกี่ยวกับด้านสวัสดิการต่าง ๆ ในบางกรณีที่เป็นปัญหาไม่ลึกซึ้ง เช่น

1. ปัญหาส่วนตัว ได้แก่ปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยซึ่งอาจเป็นทั้งปัญหาสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต
2. ปัญหาทางสังคม ได้แก่ปัญหาการปรับตัวในสังคมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
3. ปัญหาทางการเงิน ได้แก่การขาดแคลนทุนทรัพย์ที่จะศึกษาเล่าเรียน การจัดสรรทุนให้แก่นิสิตนักศึกษาและการแสวงหาแหล่งสวัสดิการที่จะช่วยเหลือ นิสิต นักศึกษาในค่านนี้
4. ปัญหาด้านอาชีพ ได้แก่ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องต่อวิชาชีพ สาขาที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่ การให้ข่าวสารหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป

การให้คำแนะนำช่วย เหลือนิสิตนักศึกษาในด้านสวัสดิการนี้ อาจารย์ที่ปรึกษา ต้องมีความสนใจ ให้ความอบอุ่น เป็นกันเองกับนิสิตนักศึกษาแต่ละคนนอกเวลาเรียน สามารถนำข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับนิสิตนักศึกษาแต่ละคน ตลอดจนสามารถแปลความข้อมูลบางอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับตัวนิสิตนักศึกษาได้อีกด้วย

ในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา จะมีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นภาระงานที่นอกเหนือจากหน้าที่สอน ซึ่งมูเลอร์ (Mueller 1961: 210) ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมไว้ในเรื่องของภารกิจและส่งเสริมการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ในการจัดอาจารย์ที่จะทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ควรจะได้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันในระหว่างอาจารย์ และควรจะเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย นั้น ๆ

2. ควรจัดให้มีการจูงใจ เช่น มีเงินค่าตอบแทนตามความเหมาะสมกับภาระงานที่ปฏิบัติหรือจัดให้มีการฝึกอบรม ให้เข้าใจถึงวิธีการต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา

3. ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกัน เป็นประจำก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในหน้าที่ที่ควรรับมอบหมาย

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ (2520: 72-75) ยังได้กล่าวว่า การที่จะทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ได้ดีนั้นควรจะมีปฏิบัติตนดังนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษาควร จะพยายามศึกษาและเข้าใจนิสิตนักศึกษาที่ตนให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ศึกษาและ พยายามทำความเข้าใจหลักสูตรให้ถ่องแท้ถึงจุดมุ่งหมาย วิชาบังคับ วิชาเลือก พยายามติดตามความคืบหน้า และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งหลักสูตร การลงทะเบียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำความเข้าใจเรื่องการลงทะเบียนและชี้แจงให้นิสิตนักศึกษา เข้าใจ ทำความเข้าใจกับนิสิตนักศึกษา ให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบ ของตนเอง ประชุมนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลเป็นประจำ เพื่อทราบปัญหาและ

ช่วยเหลือให้คำปรึกษาทั้งด้านวิชาการ สุขภาพอนามัย ปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาส่วนตัว เมื่อนิสิตนักศึกษาขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือใด ๆ ควรช่วยทันทีในการให้คำปรึกษานั้น อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นนักประชาธิปไตย การให้คำปรึกษาแนะนำ หากผิดพลาดควรวิมวักใจโดยด่วน เมื่อให้คำปรึกษาไปแล้วควรบันทึกไว้เพื่อเตือนความทรงจำ เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้ปรึกษาเป็นรายบุคคล มีการสังสรรค์อย่างเป็นกันเอง เพื่อสร้างความสนิทสนมและความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษา พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโดยการยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนิสิตนักศึกษา กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม ติดต่อกับผู้ปกครองเป็นครั้งคราว และรักษาความลับของนิสิตนักศึกษา

เนื่องจาก ระบบการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นระบบทวิภาค ประกอบด้วยภาคต้นและภาคปลาย เป็นการศึกษาแบบหน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยรายวิชามังคัมวิชาที่ให้เลือกเรียนตามถนัดและความสนใจ นิสิตนักศึกษจะต้องพึ่งตัวเองโดยทางสถาบันอุดมศึกษาอบหมายภาควิชาในแต่ละคณะ เป็นผู้กำหนดให้มีอาจารย์ทำหน้าที่ซึ่งเรียกว่า อาจารย์ที่ปรึกษา (Advisor) เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาอีกด้วย ในการที่จะได้ อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จึงได้กำหนดภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งแต่ละสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาในทำนองเดียวกัน จะมีแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยในเรื่องของรายละเอียดและความชัดเจน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ด้านที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ

- 1.1 อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจระบบการศึกษาแบบหน่วยกิต
- 1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีความรู้และเข้าใจในหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาของนิสิตเป็นอย่างดี

1.3 อาจารย์ที่ปรึกษาต้องให้คำปรึกษาหารือ และให้ความเห็นชอบ แก่นิสิตเกี่ยวกับการลงทะเบียน

1.4 อาจารย์ที่ปรึกษาต้องติดตามผลการ เรียนของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ

1.5 การจัดแฟ้มประจำตัวของนิสิต

1.6 อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้คำปรึกษาและความคิดเห็น เป็นกรณีพิเศษ

2. ค่านที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการ

2.1 อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจ และเห็นอกเห็นใจปัญหา ค่านส่วนตัวที่นิสิตนำมาปรึกษาหารือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติตน ให้เป็นเสมือนเพื่อน สนิทหรือที่ บางครั้งเปรียบเสมือนพ่อแม่ สำหรับให้นิสิตระบายความทุกข์ คอยปลดปล่อย และชี้ช่องทางให้ นิสิตจำนวนไม่น้อยที่ขาดความอบอุ่นทางค่านนี้จนกลายเป็นผู้มีสุขภาพจิตเสีย ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีการนัดพบกับนิสิตอย่างน้อยเดือนละครั้ง

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาต้องติดตาม และศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับนิสิต เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา การเปลี่ยนแปลงระเบียบการแนะนำแนวปฏิบัติ ใหม่ ๆ จากมหาวิทยาลัย รวมทั้งติดตามข้อมูลด้านการให้สวัสดิการที่นักศึกษา (หอพัก) เงินทุนต่าง ๆ งานพิเศษเพื่อหารายได้ในเวลาว่าง

2.3 อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความร่วมมือและประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ ในกรณีเกี่ยวข้องกับนิสิต เช่น ให้ความร่วมมือกับอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านอื่น ๆ หัวหน้าหรือประธานอาจารย์ที่ปรึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อ ประโยชน์ในการทำงานค่านนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523: 1-15)

ทางค่านกรรมการฝึกหัดครูก็ได้กำหนดภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยคณะ อนุกรรมการพิจารณาวางระบบเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา 2522 ไว้ดังนี้คือ

1. หน้าที่ของนิสิตนักศึกษา

1.1 ด้านวิชาการ

1.1.1 ให้คำแนะนำในเรื่องการวางแผนการศึกษา การเลือกวิชาเรียน การแก้อุปสรรคปัญหาในการเรียนวิชาต่าง ๆ

1.1.2 ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นิสิตนักศึกษาในเรื่องกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของสถาบันในเรื่องสวัสดิภาพและบริการต่าง ๆ

1.2 ด้านสวัสดิการและพัฒนานิสิตนักศึกษา

1.2.1 จักรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลโดยมีระเบียบวาระประจำตัวนิสิตแต่ละคน

1.2.2 เป็นที่พึ่งแก่นิสิตนักศึกษาเมื่อมีปัญหาส่วนตัว

1.2.3 ช่วยให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่นด้านสังคมและบุคลิกภาพ

1.2.4 ปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการต่าง ๆ

2. หน้าที่ของสถาบัน

2.1 เป็นผู้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตนักศึกษา ในกรณีที่เกิดปัญหา

2.2 เป็นผู้รับนโยบายให้คำแนะนำ วิชาการ และกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันไปปฏิบัติ

2.3 เป็นผู้ป้อนข้อมูลย้อนกลับมายังผู้บริหารและนักวิชาการของสถาบันฝึกหัดครูในเรื่องการเรียน และปัญหาต่าง ๆ ของนิสิตเสนอแนะให้สถาบันปรับปรุง รุ่งในด้านดังกล่าวให้ดีขึ้น

(คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522)

ตัวอย่างของขอบเขตภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูจะพิจารณาได้จากภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ซึ่งกำหนดไว้ว่า

นโยบายของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์เกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ มีนโยบายให้นักศึกษาทุกคนมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหมู่เรียนและถือว่าอาจารย์ทุกคนของวิทยาลัยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแต่ละปีการศึกษาทางวิทยาลัยจะแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาตามความเหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณวุฒิ และริ้ววุฒิสูงพอที่จะให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาได้ทั้งด้านวิชาการ การสังคม ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษา เติบโตขึ้นอยู่ในวิทยาลัยได้ตลอดรอดฝั่ง

ภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาและขอบข่ายงาน แยกออกเป็น 2 ด้านใหญ่คือ

1. หน้าที่ของนักศึกษา

1.1 ด้านวิชาการ ให้คำแนะนำเรื่องกรวางแผนการเรียน การเลือกวิชา การแก้ปัญหาในการเรียนวิชาต่าง ๆ ตลอดจนแนะนำวิธีการเรียนที่ดี ให้แก่นักศึกษา ให้คำแนะนำโครงการเรียนแก่นักศึกษา พิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องในการลงทะเบียน ลงนามอนุญาตให้ลงทะเบียน ให้คำแนะนำและลงนามอนุญาตในการ เปลี่ยน ถอน เพิ่ม ยกเลิกวิชาเรียนแก่นักศึกษา ติดตามผลการเรียน ทำผลคะแนนของนักศึกษาและแจ้งผลการเรียนให้ผู้นปกครองนักศึกษาทราบแต่ละภาคเรียน

1.2 ด้านสวัสดิการ แนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อบริการนักศึกษา เป็นที่พึ่งแก่นักศึกษาเมื่อนักศึกษาประสบปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาการศึกษาและปัญหาส่วนตัว เข้าพบนักศึกษาเพื่อให้คำปรึกษาโดยกำหนดเวลานัดพบไว้

1.3 ด้านการปกครอง อบรมคัดเตือนนักศึกษาให้ประพฤติอยู่ในระเบียบประเพณีอันดีงาม ชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยกำหนดบังคับใช้ ติดตามประสานงานกับผู้นปกครองนักศึกษาเกี่ยวกับ ผลการเรียน ความประพฤติและอื่น ๆ ให้คำปรึกษาและความคุ้มครองการจกกิจกรรม

สร้างความสัมพันธ์อันดีงามกับนักศึกษาในความดูแล เพื่อให้เกิดความไว้วางใจแก่นักศึกษา

2. หน้าที่ของวิทยาลัย

สามารถให้ความเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลแก่วิทยาลัยได้ เป็นผู้ประสานข้อมูลย้อนกลับมายังผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยในเรื่องการเรียนการสอน ปัญหาต่าง ๆ เป็นผู้รับนโยบายในด้านการบริหาร วิชาการ และกิจการนักศึกษาไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานของวิทยาลัย เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในกรณีที่เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันหรือปัญหาต่าง ๆ

งานของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับแผนกต่าง ๆ

แผนกทะเบียน ศึกษาระเบียบต่าง ๆ ของแผนกทะเบียน ทำผลการเรียนของนักศึกษา เป็นผู้รับร้องคำร้องต่าง ๆ เช่น ใบลาออก ขอซ่อม (จ) ดอน เปลี่ยน ครอบ เพิ่มวิชาเรียนและขอสอบไล่ปลายภาค ศึกษาข้อมูลอื่นที่กองการทราบเกี่ยวกับทะเบียน

ฝ่ายวิชาการ ต้องศึกษาหลักสูตรและระเบียบการวัดผล ติดตามผลการเรียนของนักศึกษาโดยเฉพาะผู้ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึง 2.00 ในกรณีที่นักศึกษาในระดับลงทะเบียนเรียนต่างไปจากเพื่อนอาจ เป็นเพราะทรอมไว้หรือเรียนซ่อม เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการจัดลงเวลาเรียน

ฝ่ายปกครอง ศึกษาเกี่ยวกับระเบียบการแต่งกายและความประพฤติของนักศึกษาได้จากฝ่ายปกครอง

แผนกการเงิน ช่วยเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้ครบจำนวน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ แจ้งเรื่องการ ดอนเงินค่าธรรมเนียมให้นักศึกษาเข้าใจ ศึกษาระเบียบเกี่ยวกับการเงิน

แผนกแนะแนว เข้าพบนักศึกษาในความรับผิดชอบ ให้คำแนะนำ ปรึกษาปัญหาที่พบไม่สามารถแก้ไขได้ หรือต้องการความช่วยเหลือ ค่อนนำหรือส่งนักศึกษา

ไปพบอาจารย์แนะแนว พบปะนักศึกษาเพื่อแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ด้านนักศึกษาต้องกรวไรใช้
บริการ ทอพบปัญหาทางป้ายประกาศ ควรแนะนำให้เขียนคำถามใส่ตู้รับคำถามข้างห้อง
แนะแนว ร่วมมือกันแผนกแนะแนวในการกรอกแบบสอบถาม แบบสำรวจหรือการรวบรวม
รวมข้อมูลอื่น ๆ ที่ทางวิทยาลัยขอรับมา ช่วยสัมภาษณ์นักศึกษาในชั้นที่จะขอทุนเสนอ
ความคิดเห็นลงในตอนท้ายของใบสมัครตามที่สัมภาษณ์ (วิทยาลัยครู เพชรบุรีวิทยาอง
กรณ์, 2523: 4-7)

✓ การดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิลเลียม ดี มาร์ตินสัน (William D. Martinson 1960: 39-41)
ซึ่งเคยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทางเทคนิคของมหาวิทยาลัยอินเดียนาได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า
การดำเนินงานให้คำปรึกษาจะให้บรรลุผลสำเร็จอย่างดี จะต้องมีการวางโครงการที่ดี
และต้องประกอด้วยสิ่งสำคัญคือ

1. การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและจากคณะต่าง ๆ
2. การจัดระบบการให้คำปรึกษาที่ดี ควรจะมีศูนย์รวมแหล่งข้อมูลที่อาจารย์
ที่ปรึกษาจะหาความรู้ได้
3. ควรจะมีการฝึกอบรมอาจารย์ที่ปรึกษา
4. อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องมีเวลาพอในการที่จะให้นักศึกษา เข้าพบ
5. ควรมีการประกาศและแจ้งข่าวสารให้นักศึกษาทราบถึงบริการ และ
ความช่วยเหลือต่าง ๆ
6. ควรจะมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและ
นอกมหาวิทยาลัย

สำหรับการดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา
ก็ได้มีการวางนโยบายและกำหนดขั้นตอนในการจัดระบบการให้คำปรึกษาไว้เป็นแนว
ทางใหญ่ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ได้ยี่คือ เป็นแนวทางปฏิบัติ ทั้งที่กรม
การฝึกหัดครูได้กำหนดขอหมายการดำเนินงานไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ 2522: 11-13) ดังนี้

การดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยทั่วไป

เมื่ออาจารย์ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตกลุ่มใด ก็ควรเริ่มดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. นัดพบนิสิตนักศึกษาทั้งกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธ์และทำความคุ้นเคย
2. ให้นิสิตนักศึกษารอกข้อมูลในระเบียบเสนอ
3. แนะนำชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร โปรแกรมการเรียน การวางแผนการศึกษา วิธีเลือกวิชาเรียน วิธีลงทะเบียน การเรียนในสถาบัน ภายในสัปดาห์แรกของภาคการศึกษา
4. แจ้งให้นิสิตนักศึกษาทราบห้องทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา เวลาที่จัดไว้สำหรับให้นิสิตนักศึกษาพบได้
5. รับฟังปัญหาและให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาในความดูแล
6. นัดพบนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง
7. นัดพบนิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

การดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยเฉพาะ

การปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น บางอย่างเป็นการปฏิบัติงานตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ เช่น

1. การลงทะเบียน

อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเข้าร่วมประชุมปรึกษากับฝ่ายวิชาการ เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องการลงทะเบียน การเลือกวิชาเรียน และวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคแต่ละปี ก่อนที่จะให้คำปรึกษาแนะนำแก่นิสิตนักศึกษาในความดูแล ในช่วงเวลาที่ทางสถาบันกำหนดให้เป็นวันลงทะเบียนวิชาเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ ให้นิสิตนักศึกษาคิดขอรับคำปรึกษาหรือเซ็นอนุมัติการเรียนวิชา ถ้าหากมีเหตุขัดข้องใด ๆ ต้องแจ้งให้หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าสถาบันทราบ เพื่อจะได้จัดอาจารย์ผู้สอนให้บริการแก่นิสิตนักศึกษาในช่วงเวลานั้น นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการลงทะเบียนตามที่สถาบันกำหนดไว้

2. การเพิ่ม-ถอนรายวิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา ควรซักถามถึงสาเหตุที่นิสิตนักศึกษาจะขอเพิ่ม-ถอนรายวิชา ถ้านิสิตนักศึกษาเข้าใจผิดหรือข้อมูลไม่เพียงพอ ให้ติดต่อหาข้อมูลมาแจ้งให้นิสิตนักศึกษาทราบ ตรวจสอบดูว่าวิชาที่เพิ่ม-ถอนนั้นกระทบกระเทือนต่อข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ว่าด้วยการศึกษาของสถาบันหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องตามข้อบังคับและมีข้ออ้างเป็นกรณีพิเศษ ก็ให้นิสิตนักศึกษายื่นคำร้องต่อสถาบันโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งจะเป็นผู้ให้ข้อมูลและความเห็นในขั้นต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสถาบัน นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องทำบันทึกการเพิ่ม-ถอนรายวิชา ลงในแผนการศึกษาของนิสิตนักศึกษาในส่วนที่อาจารย์เก็บไว้เป็นหลักฐาน

3. ทุนการศึกษาและความช่วยเหลือด้านการเงิน

อาจารย์ที่ปรึกษาควรสังเกตและสอบถามความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงินของนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล เมื่อรู้ว่ามีแหล่งทุนการศึกษาใดให้แจ้งให้นิสิตนักศึกษา ที่มีความเดือดร้อนทางการเงินทราบเพื่อจะได้ไปสมัคร และอาจารย์ที่ปรึกษา เขียนให้คำแนะนำสนับสนุนในกรณีที่สามารถทำได้ ให้ความร่วมมือกับสถาบันโดยเข้าร่วมเป็นกรรมการพิจารณาทุนให้ความช่วยเหลือและช่วยเหลือหาทุน ตลอดจนควรแนะนำนิสิตนักศึกษาหางานพิเศษทำ เพื่อช่วยตัวเอง

นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้บริการข้อมูลต่าง ๆ แก่นิสิตนักศึกษาในความดูแล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. บริการหอพัก
2. บริการให้คำปรึกษา
3. บริการจัดหางาน
4. บริการช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา
5. บริการอาหารกลางวันและทุนอาหารกลางวัน
6. บริการสุขภาพและอนามัย
7. บริการสุขภาพจิต /

การจัดระบบสายงานอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู

จากการศึกษาถึงการจัดระบบสายงานอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู พบว่า มีการจัดระบบและสายงานเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ในการจัดระบบการให้คำปรึกษานั้นจะต้องมีการร่วมมือประสานงานกันหลายฝ่ายมีคณะกรรมการ ดำเนินการประสานงานให้ระบบของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่นั้นจะประกอบด้วยคณะกรรมการทำการพิจารณาเลือกจากอาจารย์ที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะเหมาะสม และมีเวลาพอที่จะให้นักศึกษาพบได้ อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน จะรับผิดชอบนักศึกษาประมาณ 20-30 คน แยกเป็นแต่ละระดับและแต่ละวิชาเอก รูปแบบของการจัดการให้คำปรึกษามี 2 แบบคือ แบบเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล แต่ที่ใช้มากคือแบบเป็นกลุ่มซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาจะพบกับนักศึกษาในกลุ่มของตนตามเวลาที่วิทยาลัยจัดไว้ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการจัดการเวลาเรียน โดยกำหนดไว้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งเรียกว่าเป็นชั่วโมงประจำชั้น (Homeroom)

การจัดชั่วโมงประจำชั้นให้โดยลัดที่จะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการซึ่งจะต้องประกอบด้วยนักศึกษาแต่ละกลุ่มไม่เกิน 35 คน อาจารย์ที่ปรึกษา ระยะเวลาในการจัดและการดำเนินงานประมาณ 30-50 นาที เมื่อนักศึกษาเลือกชั้นขึ้นไป อาจารย์ที่ปรึกษาควรคิดตามชั้นไปด้วย ควรมีการประสานงานกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับอาจารย์แนะแนวหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษา มีการปรึกษากันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ (สนใจ ลักษณะ 2520: 6-7)

ประโยชน์ที่ได้จากการจัด ชั่วโมงประจำชั้น แสร์ ซี แมคโคน (McKown 1951: 529) ได้ให้ความเห็นว่า

1. เป็นการส่งเสริมให้อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีความสัมพันธ์กัน
2. เป็นการช่วยเสริมสร้างและพัฒนานักศึกษาให้มีความงอกงามในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเวลาของชั่วโมงประจำชั้นจะเป็นการเปิดโอกาสให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้มีโอกาสให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ

3. เป็นการช่วยในงานด้านบริหารของวิทยาลัยให้บังเกิดผลดี เพราะในชั่วโมงประจำชั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจะมีโอกาสแจ้งระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของทางวิทยาลัย

4. เป็นการช่วยงานทางด้านแนะแนวของวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์ เพราะ
มีการแนะแนวหมู่และรายบุคคล

การจัดระบบสายงานของอาจารย์ที่ปรึกษาเมื่อ ย่อมจะไม่รวมกันเสมอไป ทั้งมี
ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การจัดระบบสายงาน ขาดประสิทธิภาพได้ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

มูลเลอร์ (Mueller 1961: 213-214); อูมา สุนทรมาน กับคณะ
(2519: 15-16) และคณะอนุกรรมการพิจารณาวางระบบเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา
ในสถาบันฝึกหัดครู (2522: 3-7) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่
ปรึกษาไว้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาขาดความรู้และขาดข้อมูลต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา
เช่น ไม่เข้าใจชัดเจนในเรื่องหลักสูตร เนื้อหาวิชา ไม่มีข้อมูลพอในเรื่องของวิชาที่
เปิดให้เลือกเรียน ฯลฯ เหล่านี้เป็นสิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาปรับปรุง
ตนเองเป็นอย่างมาก

2. นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ชอบเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากนิสิต
นักศึกษาไม่เข้าใจระบบอาจารย์ที่ปรึกษา มักจะคิดว่า การเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา
บางครั้งไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร นิสิตมักเชื่อคำแนะนำของรุ่นพี่ในการเลือก
เรียนวิชามากกว่าที่จะเชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิด
เห็นเข้าข้างตัวเองหรือถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่มากเกินไป จึงทำให้อาจจะ
ตั้งข้อสมมติฐานตามที่ตนคิดว่าถูกต้องหรือบางครั้งก็เข้มงวดกับนักศึกษามากเกินไป

3. นิสิตนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษามักจะมีเวลาว่างไม่ตรงกันในเวลา
เข้าพบ จึงทำให้ต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อย สั้นเบียดองเวลา

4. นิสิตนักศึกษาไม่มาพบอาจารย์ที่ปรึกษาตามเวลานัด มักจะพบอาจารย์
ที่ปรึกษาในระยะสุดท้ายของปัญหาที่ควรจะได้รับแก้ไขแล้ว จึงทำให้ไม่สามารถ
แก้ไขได้ทัน

5. การมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาบางคนขาดความจริง
ใจในการให้คำปรึกษา ไม่รักษารายบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น นำเรื่องของ

นักศึกษาไปเล่าให้ผู้อื่นฟังโดยเห็นเป็นเรื่องขบขัน ไม่เข้าใจความต้องการของนักศึกษา ไม่ยอมสละเวลาให้กับนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล ไม่คำนึงถึงจุดหมายอันแท้จริงของการให้คำปรึกษาและบางคนก็แก้ปัญหาให้แก่กันนักศึกษาโดยขาดการวินิจฉัยที่เพียงพอ

6. การปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะขาดแรงจูงใจ ขาดการให้คำปรึกษาอย่างมีระบบ

7. ขาดแคลนบุคลากรที่จะทำหน้าที่ประสานงานระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับฝ่ายบริหาร ทำให้การดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีประสิทธิภาพ

8. ขาดการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

9. ฝ่ายบริหารยังไม่สนับสนุนการดำเนินงานของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเท่าที่ควร

10. หน่วยงานภายนอกยังไม่ให้ความสำคัญและเชื่อถือหนังสือรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาเท่าที่ควร

11. ขาดการติดตามผลการออกใบรับรอง

นอกจากนี้ ได้มีผู้เขียนรายงานถึงการพัฒนางานด้านอาจารย์ที่ปรึกษาไว้คือ

Burns B. Creekston, (1972: 201-205) โดยกล่าวว่า การพัฒนางานด้านให้คำปรึกษาหรือการแนะนำซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลโดยเฉพาะไม่ว่าด้านการศึกษา เลือกอาชีพ การติดต่ออย่างเป็นกันเอง การเข้าใจใส่ต่อความประพฤติ ตลอดจนการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และทักษะของการประเมินผล สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่แนะนำเท่านั้น แต่จะต้องสอนในรูปของการจัดสภาพแวดล้อม มีการพูดจาระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา

การพัฒนาการด้านมนุษยสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของค่านิยมและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่สุดคือความเชื่อที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษานั้นแตกต่างกันในด้านการทำงาน ระดับเหตุการณ์เรียนรู้ การเป็นผู้ริเริ่ม หรือการมีความรับผิดชอบ ถ้าตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความรู้จะหาวิธี ทักษะอย่างไรนำเข้ามาประยุกต์ใช้ในงานของตน

ความแตกต่างของสภาพการทำงานและการพัฒนางานด้านอาจารย์ที่ปรึกษา
จะเห็นได้จากตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความแตกต่างของสภาพการทำงานและการพัฒนางานด้านอาจารย์ที่ปรึกษา

เกณฑ์	สภาพที่เป็นอยู่เดิม	การพัฒนางาน
1. ความสามารถ	ความสามารถที่มีจำกัดไม่ แสดงออก	พัฒนาขีดความสามารถเท่าที่ จะทำได้
2. แรงจูงใจ	ความต้องการกระตุ้นนักศึกษา	กระตุ้นให้มีการลงมือ มี ความกระตือรือร้น
3. รางวัล	เกรด, หน่วยกิต	ความสำเร็จ ความสมบูรณ์
4. ฐิติภาวะ	ขาดฐิติภาวะ ไม่รับผิดชอบ ต้องการความใกล้ชิด แนะนำ	พยายามฝึกให้มีความรับผิดชอบ มีความเหมาะสมในการตัดสินใจ ใจด้วยตนเอง
5. ความคิดริเริ่ม	อาจารย์ที่ปรึกษาพยายาม กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความ คิดริเริ่มคอยแนะนำ	ลงมือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้ง 2 อย่างในการสร้าง ความคิดสร้างสรรค์
6. การควบคุม	โดยอาจารย์ที่ปรึกษา	มีการพูดคุยซึ่งกันและกัน
7. ความรับผิดชอบ	อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้แนะนำ, นักศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติ	ใช้วิธีพูดคุย ปรึกษาหารือกัน
8. สิ่งที่เรียนรู้	เริ่มจากนักศึกษา	แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

เกณฑ์	สภาพที่เป็นอยู่เดิม	การพัฒนาตนเอง
9. การประเมินผล	โดยอาจารย์ที่ปรึกษาประเมิน นักศึกษา	ร่วมมือกัน
10. ความสัมพันธ์	ขึ้นอยู่กับสถานะ กลยุทธ์ เกมส์ ชาคความไว้วางใจ	ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของงาน, ความสามารถให้ความไว้วางใจ

ที่มา (Creekston 1972: 201-205)

ความสามารถ มีการพัฒนางานด้านอาจารย์ที่ปรึกษา โดยพิจารณาความสามารถของนักศึกษาจากการปฏิบัติ แล้วทำบันทึก และมีการทดสอบ เพื่อเป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถของนักศึกษาวาดิขึ้นหรือไม่

แรงจูงใจ อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีความเชื่อว่านักศึกษาสามารถทำงานที่เขาพอใจที่จะทำและคิดว่าคงได้รับผลสำเร็จ โดยการถกเถียงปัญหาที่จะช่วยส่งเสริมความคิดของตนเอง นักศึกษาจะท่องเที่ยวรวมสมัครพรรคพวกเองมากกว่าการจัดการโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

รางวัล จุดมุ่งหมายของรางวัล อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องพัฒนาคือความพอใจของบิดามารดา ในความเจริญก้าวหน้าของลูก ความสำเร็จในผลงาน

วุฒิภาวะ อาจารย์ที่ปรึกษาต้องติดตามนักศึกษาอย่างใกล้ชิด พยายามให้นักศึกษามีความรับผิดชอบและทำงาน พิจารณาความเจริญทางวุฒิภาวะ

ความคิดริเริ่ม อาจารย์ที่ปรึกษาจะแบ่งเบาระบบความรับผิดชอบให้นักศึกษาเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม

การควบคุม อาจารย์ที่ปรึกษาดึงหลักการพูดคุยกับนักศึกษา เพราะว่าการพัฒนาคือการยอมรับร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ ความคุมใ้หน่อย

ความรับผิดชอบ รับผิดชอบร่วมกัน ความล้มเหลวจะช่วยให้มีความมีสัมพันธภาพ

สิ่งที่เรียนรู้ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษจะช่วยกันเสริมประสบการณ์ของแต่ละฝ่าย

การประเมินผล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมมือกับนักศึกษาทำกิจกรรมโดยการตัดสินใจร่วมกัน และรับผิดชอบในส่วนของตนเองในลักษณะขบวนการ

ความสัมพันธ์ มีความเปิดเผยซึ่งกันและกัน ยอมรับความคิดเห็น สร้างความไว้วางใจ ปรึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกันแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการประเมินผลร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา

การพัฒนางานของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยยึดหลักว่าการแนะนำให้คำปรึกษานั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจะใช้วิธีพูดจา พบปะตกลงกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา โดยการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องยอมรับฟังการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของนักศึกษาในการทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทั้งสังคมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา มีผู้ทำการวิจัยเท่าที่ปรากฏ เช่น ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ เกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษาศาสตร์หรือครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาในวิทยาลัยชุมชนแทนเนนส์ การเปรียบเทียบความคิด

เห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับการให้คำแนะนำด้านวิชาการจากอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ให้คำปรึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษามี 2, 3, 4 เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางวิชาการ และประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของมหาวิทยาลัย บอฉ สเทท มัันชี อินเคียน่า

งานวิจัยในประเทศ

ภักตรา จันทัญญาศิลป์ (2519: 35-39) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความคิด เห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ" ด้วยการส่งแบบสอบถาม ตามอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตปีที่ 2 และ 4 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษา 48 คน และนิสิต 924 คน โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ เกี่ยวกับกิจกรรมที่อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการปฏิบัติจริงและกิจกรรมที่นิสิตต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการปฏิบัติ รวมทั้งกิจกรรมที่อาจารย์คิดว่าควรปฏิบัติ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่นิสิตได้รับจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ด้านการเรียนส่วนตัว และการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการนั้นได้รับมาน้อยเพียงใด รวมทั้งถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ให้แก่นิสิตว่า ได้ช่วยเหลือเพียงใด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการยังไม่สนองความต้องการของนิสิต กล่าวคือ นิสิตต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ แนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการมากกว่าที่เป็นอยู่ทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียน ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่ว่า ตนควรให้ความช่วยเหลือแนะนำนิสิตในด้านการเรียนมากขึ้น และอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานให้คำปรึกษามากขึ้นเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ในปี 2520 ละออ ชูติกร (2520: 139-150) ได้ศึกษาเรื่อง "บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" โดยการใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารวิทยาลัยครู จำนวน 145 คน อาจารย์ที่ปรึกษา

182 คน และนักศึกษา 495 คน ซึ่งการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนศึกษาปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาในการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีคุณลักษณะที่เหมาะสม ควรเป็นผู้ที่วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น และมีความสามารถในการดำเนินมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการอบรมดูแลความประพฤติของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และปฏิบัติค่อนข้างน้อยในด้านการร่วมมือประสานงาน งานที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติมากกว่างานอื่น ๆ คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษาในเรื่องหลักสูตร และแผนการเรียน การเปลี่ยน ตอน เพิ่มวิชาเรียน หรือการลาพักการเรียน และการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อนให้ปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาได้แก่ การที่นักศึกษาส่วนมากไม่เห็นคุณค่าและความจำเป็นของชั่วโมง ประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษางานด้านการสอน และงานพิเศษอื่น ๆ มากเท่าไร ไม่มีเวลาพอที่จะให้คำปรึกษาแนะแนวนักศึกษาได้เพียงพอ และอาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถรู้จักนักศึกษาได้ทั่วถึง เพราะไม่มีโอกาสได้สอนนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลเลย

มยุรี สิงห์ไชยมุกต์ (2526: 215-233) ได้ทำการศึกษาเรื่อง

"บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร" ด้วยการส่งแบบสอบถาม ตามอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตปีที่ 2 และปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษา 138 คน และนิสิต 511 คน โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาและศึกษาปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นหรือความรู้สึกรวมของอาจารย์ที่ปรึกษา และนิสิตที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาระดับปริญญาตรี โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบทบาทต่อนิสิต ต่อสถาบัน ด้านส่วนตัว วิชาการ และเรื่องทั่ว ๆ ไป ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. อาจารย์ที่ปรึกษาจาก 3 มหาวิทยาลัย มีความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมและในแต่ละท่านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีจำนวนนิสิตในความรับผิดชอบต่ำกว่า 20 คน และ 20 คนขึ้นไป มีจำนวนชั่วโมงสอนต่ำกว่า 10 ชั่วโมง และ 10 ชั่วโมงขึ้นไป และที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนในระดับอุดมศึกษาต่ำกว่า 5 ปี, 5-10 ปี หรือสูงกว่า 10 ปี มีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมทุกท่านไม่แตกต่างกัน
3. ทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา นิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อลักษณะสถานที่ทำงาน ในตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมในเกณฑ์ปานกลาง
4. การทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อลักษณะสถานที่ทำงานในตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาต่างกันจาก 3 มหาวิทยาลัย ปรากฏว่ามีความเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมและในแต่ละท่านแตกต่างกัน เช่นเดียวกับนิสิตปีที่ 2 และ 4 เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
5. ด้านส่วนตัว นิสิตปี 2 จาก 3 มหาวิทยาลัย เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์น้อยมากที่สุด ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง จำนวนข้อเท่า ๆ กัน ส่วนด้านวิชาการ นิสิตชั้นปีที่ 2 จาก 3 มหาวิทยาลัย มีความเห็นว่าปฏิบัติในเกณฑ์ปานกลาง ด้านการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่ว ๆ ไป นิสิตชั้นปีที่ 2 จาก 3 มหาวิทยาลัย เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
6. สำหรับนิสิตปีที่ 4 จาก 3 มหาวิทยาลัย เห็นด้วยต่อการปฏิบัติหน้าที่จากอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมและแต่ละท่านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยกเว้นด้านบทบาทคอยสนับสนุน นิสิตจุฬาเห็นว่าปฏิบัติในเกณฑ์น้อย ส่วนด้านบทบาทคือนิสิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลางมากที่สุด และจากประสานมิตร เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลางมากกว่าน้อย
7. ด้านการปฏิบัติงานเฉพาะส่วนตัว นิสิตปีที่ 4 จากจุฬาและเกษตร เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนประสานมิตรอยู่ในเกณฑ์น้อย ด้านทั่วไปจากจุฬา

เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลางมากที่สุด และจากรัสประธานมิตร เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

8. ส่วนปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิด เห็นจาก อาจารย์ที่ปรึกษาของ 3 มหาวิทยาลัย เห็นว่า ปัญหาสำคัญที่สุดคือ อาจารย์ที่ปรึกษามี ชั่วโมงสอนและมีงานพิเศษอื่น ๆ มาก จึงไม่ค่อยมีเวลาพอที่จะให้คำปรึกษาและดูแล เอาใจใส่ได้ทั่วถึง ส่วนนิสิตปีที่ 2, 4 จาก 3 มหาวิทยาลัย เห็นว่าปัญหาสำคัญที่สุด คือ การขาดแคลนอาจารย์ที่ปรึกษาทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละท่านรับผิดชอบมากเกินไป สำหรับจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา 3 มหาวิทยาลัย เห็นว่านิสิตยังไม่เข้าใจบทบาทและความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนิสิตปีที่ 2, 4 จาก 3 มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เป็นกันเองกับนิสิต ทำให้นิสิตไม่กล้า เข้าพบ

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟอร์ไซท์ (Forsythe 1972: 566-567) ได้ทำการศึกษาความคิด เห็นของนักศึกษาและผู้ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาในวิทยาลัยชุมชน เทนเนสซี (Tennessee Community College) การศึกษารุ่นนี้ได้กระทำ ขึ้นเพื่อจะได้อรรถาธิบายถึง

1. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้ให้คำปรึกษาที่นักศึกษา ต้องการแตกต่างไปจากความคิดเห็นของผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้ให้คำปรึกษา ปฏิบัติหรือไม่

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้ให้คำ ปรึกษาปฏิบัติ และกิจกรรมที่นักศึกษาต้องการให้ปฏิบัติ จะมีข้อแตกต่างกันหรือไม่ จากการศึกษาครั้งนั้นพบว่า

1. การปฏิบัติงานของผู้ให้คำปรึกษาของวิทยาลัยชุมชน ไม่ตรงตาม ความต้องการของนักศึกษา นักศึกษาต้องการได้รับบริการอื่น ๆ นอกเหนือไปจากที่ผู้ ให้คำปรึกษาได้ปฏิบัติอยู่

2. นักศึกษาให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาก่อนการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก ในขณะที่ผู้ให้คำปรึกษารู้สึกว่าการให้คำปรึกษาในด้านปัญหาส่วนตัว เป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่า

3. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้คำปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้ให้คำปรึกษาแตกต่างกันมาก

เชลดัน (Shelton 1972: 2115) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำด้านวิชาการจากอาจารย์ที่ปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาโดยทำการศึกษากับนักศึกษารุ่นปัจจุบันและนักศึกษาระดับปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วจากวิทยาลัยชุมชน 3 แห่ง การศึกษาครั้งนี้พบว่า

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้ความสำคัญใส่นักศึกษามากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผู้ให้คำปรึกษาได้รับการยอมรับจากนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูงกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาประจำคณะ

3. ผู้ให้คำปรึกษามีความจริงใจกับนักศึกษามากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้ให้คำปรึกษามีความรู้ในด้านวิชาการและด้านอาชีพมากกว่า แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ที่นักศึกษาสามารถเข้าพบได้สะดวกกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ที่ทราบถึงความต้องการคำแนะนำของนักศึกษาได้ตรงจุดและได้ผลมากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โอฮารา แจคกี้ ลี Ohara, Jackie Lee (1980: 89) ได้ทำการศึกษาถึงความพึงพอใจของนักศึกษากับรูปแบบของเป็นทางการของการให้คำปรึกษาที่ประกอบด้วยรางวัลการประเมินผล และการฝึกอบรม เพื่อให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในรูปแบบของการให้คำปรึกษาทางวิชาการของมหาวิทยาลัยชุมชนรัฐไอโอวา และโอไฮโอว่า

1. นักศึกษาที่มีอายุมาก มีความพึงพอใจกับการให้คำปรึกษามากกว่า นักศึกษาที่มีอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญ

2. ความพึงพอใจของนักศึกษามีความแตกต่างกันต่อรูปแบบอย่างเป็นทางการของการให้คำปรึกษามากกว่ารูปแบบของการให้คำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการ อย่างมีนัยสำคัญ

อินอส แพทรีเซีย บราวน์ (Enos Patricia Brown 1981: 1985-A) ได้ทำการศึกษาดังเรื่อง การขัดแย้งของนิสิตปีที่ 1 ที่มีต่อความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปี 2, 3, 4 เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางวิชาการและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย การศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปี 2, 3, 4 กับการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ไม่ได้มีผลต่อการมีทัศนคติต่อมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาอีกส่วนหนึ่งที่เข้าใจว่ามหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนช่วยเสริมสร้างความเจริญทางด้านวิชาการ จะมีแนวโน้มที่จะมีความเห็นขัดแย้งเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางวิชาการ

เมอร์เลย์ เยอราลด์ เอล (Murray Gerald L. 1982: 4325) ได้ทำการศึกษาเพื่อวัดถึงประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของมหาวิทยาลัย บอล สเตท มันชี อินเดียนา (Ball State University, Muncie, Indiana) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีการพิจารณาว่า ควรจะยอมรับถึงความไม่เห็นด้วยและความเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านกฎเกณฑ์หน้าที่และลักษณะนิสัยก่อนการเปรียบเทียบหรือการประเมินผลจะเกิดขึ้นต่อไป และจากการศึกษาพบว่า มีสหสัมพันธ์ค่าคือ -0.09 ระหว่างตำแหน่งของอาจารย์ที่ปรึกษาที่แต่งตั้งโดยผู้อำนวยความสะดวกของการให้คำปรึกษาทางวิชาการกับตำแหน่งของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เลือกโดยนักศึกษาต่อประสิทธิภาพของอาจารย์ที่ปรึกษา การทบทวนแบบสอบถามได้ผลที่แตกต่างกันระหว่างผู้อำนวยความสะดวกและนักศึกษาในเรื่องประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษา

กล่าวโดยสรุปแล้วอาจารย์ที่ปรึกษาควรจะเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ มีความสามารถที่จะช่วยให้คำปรึกษาแก่นิสิตเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการเรียน เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแนะแนวทางในการแก้ปัญหาส่วนตัว และบางครั้ง

ก็จะช่วยเหลือค่านิสิตการ เท่าที่จะทำได้ เพื่อให้แก่นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ไปจนสุดความสามารถของเขา สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คือการมีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนทางด้านภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะเข้าใจเป็นอย่างดีว่าหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นไม่เพียงแต่ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในการวางแผนการเรียนเท่านั้น ยังต้องเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาทางจิตใจ และปัญหาส่วนตัวด้วย อีกทั้งเป็นสื่อกลางระหว่างนักศึกษา วิทยาลัย และผู้ปกครองของนักศึกษา เพื่อให้การติดตามนักศึกษากลับไปได้อย่างดี ทางด้านการดำเนินการในการจัดการให้ค่าปรึกษาควรจัดระบบการให้คำปรึกษาที่ดี ซึ่งการจัดระบบนี้ควรได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารโดยอาจจะจัดให้มีการฝึกอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาหรือจัดให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในและนอกวิทยาลัยครู และควรจัดให้มีกิจกรรมในช่วงชั่วโมงประจำชั้น (Homeroom) ชั้นในสถานศึกษาด้วย ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาเอง ส่วนใหญ่เป็นการขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตร นอกจากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาอาจถือเอาความคิดเห็นส่วนตนมากเกินไป ไม่สนใจและไม่เอาใจใส่ในนักศึกษาเท่าที่ควร จะเห็นว่าคุณประกอบต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบนี้มาเป็นเกณฑ์ในการทำการวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภารกิจความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques)

เทคนิคเดลฟาย คือ ในการพิจารณาคัดสินใจเรื่องใดก็ตาม ความคิดเห็นที่ได้ควรจะมาจากกลุ่มบุคคลมากกว่าจะมาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เท่าที่ผ่านมาการตัดสินใจมักจะทำในรูปที่ผู้บริหารตัดสินใจลงไปตามความสามารถของคนเท่านั้น หรือเรียกประชุมผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการพิจารณา ส่วนเทคนิคเดลฟาย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการให้ความคิดเห็น ไม่มีโอกาสได้เผชิญหน้ากันและไม่ทราบว่าใครบ้าง ทำให้สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ ถูกต้อง เชื่อถือได้มากที่สุด

เทคนิคเดลฟายได้เริ่มขึ้นโดยการค้นพบของกองทัพอากาศอเมริกันในปี พ.ศ. 2495 ที่ใช้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่าง ๆ โดยการถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสาขาที่ต้องการวิจัย แต่ได้มีการเปิดเผยเทคนิคนี้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.

2505 โดยนักวิจัยของบริษัทแรนด์ (Rand Corporation) 2 คนคือ โอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmer) และนอร์แมน คาลกี (Norman Dalkey) พัฒนาเทคนิคเดลฟายขึ้นมาใช้และได้เขียนบทความเรื่อง An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Expert ลงในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน พ.ศ. 2506 อันเป็นการกระจายเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายออกไปอย่างกว้างขวาง และได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. 2515 ได้มีการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายประมาณ 1,000 เรื่อง

สรุปเทคนิคเดลฟาย คือวิธีการระดมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนหาความเชื่อมั่นในการทำนายเกี่ยวกับอนาคต (เกษม พญออ่อน 2522: 26-28)

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

อเล็กซ์ เจ. คูคานีส ได้ให้ความหมายว่าเป็นการทำนายเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเป็นไปได้ในอนาคต-ลดการเผชิญหน้ากันหรือลดผลกระทบทางด้านความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยกัน (ชินขรุา วิทยาอนุมาส์ 2525: 19 อ้างจากอเล็กซ์ เจ. คูคานีส)

อัลเฟรด รัสบี จูเนียร์ ได้ให้ความหมายว่า เป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาตัดสินที่มุ่ง เพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ หรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติที่ประชุม (ประยูร ศรีประสาธน์ 2523: 50 อ้างจากอัลเฟรด รัสบี จูเนียร์)

คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

1. เป็นการเสาะหาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่มีความคิดเห็นของคนอื่นมากระทบต่อการพิจารณาตัดสินใจ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2. ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมการวิจัย ต้องตอบแบบตามคามที่กำหนดให้ครบทุกขั้นตอน โดยตอบแบบตามรอบที่ 1 ซึ่งมักจะเป็นแบบตามปลายเปิด

ในรอบที่ 2 จะเป็นแบบตามในลักษณะมาตราปรมาชคา อาจจะเป็น 1-5, 1-6 หรือ 1-7 ^{ส.ว.ล} สากล

3. การทอแบบตามผู้เชี่ยวชาญมีโอกาสที่จะถกกันกรองอย่างละเอียด รอบคอบ และเพื่อให้คำตอบที่ได้รับมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้วิจัยแสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันนี้ในรูปสถิติในแบบตามรอบที่ 3 และผู้วิจัยจะจัดส่งแบบตามรอบที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราวงเพื่อจะได้พิจารณาว่าจะคงคำตอบเดิมหรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมประการใด ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมนั้นควรบอกเหตุผลให้ทราบด้วย ดังนั้นการทอแบบตามแต่ละครั้งของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าความคิดเห็นของเขาเป็นอย่างไร ต่างกับคนอื่นหรือไม่ อย่างไร

4. ใช้สถิติวิเคราะห์การทอานายของกลุ่มทุก ๆ ครั้ง สถิติที่นำมาใช้ในการพิจารณาคำตอบจากแบบตามรอบที่ 2 และที่ 3 คือสถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ฐานนิยม (Mode) มัชยฐาน (Median) หรือค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแสดงตำแหน่งของความคิดเห็น (ประยูร ศรีประสาธน์ 2523: 51)

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเลือกให้เข้าร่วมในโครงการนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะศึกษาเป็นอย่างดี จึงจะทำให้ผลการวิจัยถูกต้องและเชื่อถือได้

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จำนวนผู้เชี่ยวชาญไม่ได้กำหนดแน่นอนลงไปตายตัวแต่ โชมัส ที่ แมคมิดแลน ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัยพบว่า เมื่อมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลงความคลาดเคลื่อนจะมัน้อยมาก (เกษม บุญอ่อน 2522: 28) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงการลดของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

จำนวน ผู้เข้าร่วมโครงการ	การลดลง ของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนที่ลดลง
1 - 5	1.20 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

ที่มา (เกษม บุญอ่อน 2522: 28 อ้างจาก โชมัส ที่ แมคมิลแลน)

งานวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย

สมสมัย บุญอ่อน (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อนาคตของการฝึกหัดครูไทย โดยใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อต้องการทราบแนวโน้มของการฝึกหัดครูในอนาคตจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 35 คน โดยผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ได้แสดงความสนใจในการตอบแบบถามของผู้วิจัยทั้ง 3 รอบ รอบแรกเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตของการฝึกหัดครูไทย รอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นแบบถามลักษณะมาตราปรประเมินค่า 5 สเตจ โดยรอบที่ 3 ผู้วิจัยแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยคำมัยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้จากแบบถามรอบที่ 2 รวมทั้งคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ 2 เพื่อให้โอกาสผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนคำตอบเดิมของตนและตัดสินใจใหม่อีกครั้ง โดยจะยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงใหม่จะต้องแสดงเหตุผลประกอบ ผลที่ได้จากการวิจัย

ปรากฏว่า ข้อความที่จัดอยู่ในลำดับสูงสุดได้แก่ "การคัดเลือกอาจารย์เพื่อสอนในสถาบันการฝึกหัดครู ควรจะทำอย่างพิถีพิถัน และควรมีการทดลองปฏิบัติการจริงเป็นระยะ ๆ รองลงมาได้แก่ "นโยบายการฝึกหัดครูควรเน้นที่คุณภาพของครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งนำใจของความเป็นครู"

พัญญา สรรพศรี (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวโน้มของการวิจัย การศึกษาในอนาคต ในปี พ.ศ. 2535 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา จำนวน 21 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยปรากฏแนวโน้มที่สำคัญของการศึกษาศึกษาปี พ.ศ. 2535 ว่า ในแต่ละหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาของหน่วยจะมีศูนย์ที่ทำหน้าที่รวบรวมข่าวสารและเผยแพร่ งานวิจัยการศึกษาเพื่อประโยชน์และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ผลงานวิจัยการศึกษา จะเน้นการผลิตนักวิจัยการศึกษาเฉพาะในระดับบัณฑิตการศึกษานั้น การพิจารณาความถี่ความชอบและการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาจะพิจารณาผลงานวิจัยและประสิทธิภาพของการสอนเป็นสิ่งสำคัญจะมีการประยุกต์ใช้ผลวิจัยการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการศึกษามากขึ้น

เดวิด แบทเทอร์บี (David Battersby 1980) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแมสเสย์ (Massey University) ประเทศนิวซีแลนด์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังสำหรับครูประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จในชั้นเริ่มต้น เพื่อที่จะศึกษาถึงความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับต่าง ๆ กัน 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 25 คน อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครู จำนวน 15 คน และนักเรียนฝึกหัดครูสาขาประถมศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 14 คน การวิจัยใช้เทคนิคเดลฟายในการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบถาม 3 รอบ ผลการวิจัยทอสรุปได้ว่าครูใหม่ระดับประถมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องมีเทคนิคและวิธีการสอนหลาย ๆ แบบ สามารถใช้อุปกรณ์ การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอนโดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก มีการวัดผลเพื่อปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ และสามารถควบคุมชั้นเรียนได้

ออกโท เทียฟิล เอ็ม (Otte Theophil M. 1980: 4287-8)
 แห่งมหาวิทยาลัยเซาเทิร์น อิลลินอยส์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ใน
 อนาคตของบรรณารักษศาสตร์และการบริการชุมชนในห้องสมุด โดยใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อรวบรวม
 รวมคำทำนายของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และฐานะในอนาคตของบรรณารักษ
 ศึกษาศาสตร์ สถานศึกษา และทักษะความรู้ วุฒิศาสตร์ทางการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน
 ในอนาคต และเพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างนักการศึกษาห้อง
 สมุดกับผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดในเรื่อง การจัดหลักสูตรพิเศษ เพื่อได้บรรณารักษศาสตร์
 ศึกษาตามที่ต้องการในอนาคต การวิจัยใช้เวลาประมาณ 8 เดือน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง
 123 คน จากห้องสมุดสาธารณะ ห้องสมุดโรงเรียน และผู้บริหารที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับ
 ห้องสมุด เพื่อตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะของบรรณารักษ
 ศึกษาศาสตร์ในปี ค.ศ. 2000 คือจะต้องเรียนถึงระดับปริญญาโท และมีทักษะในภาษา
 ต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา และทำหน้าที่ผู้จัดการในการให้บริการด้วยตนเองที่
 ยืนหยัดทำงานอย่างเต็มที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย